

مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، تصویر بدنی و تاب‌آوری در مردان ورزشکار کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۱۵ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۱۵

خلاصه

مقدمه: مطالعه حاضر با هدف مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، تصویر بدنی و تاب‌آوری در مردان ورزشکار کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا در شهر رشت انجام شد. روش پژوهش توصیفی حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه ورزشکاران مرد کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا در سال ۹۸-۱۳۹۹ بودند.

روش کار: در این پژوهش تعداد ۱۵۰ مرد ورزشکار کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا از رشته‌های فوتبال، بسکتبال، دو و میدانی، بدنسازی و سایر رشته‌های ورزشی حرفه‌ای به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند، اطلاعات بر اساس سوالات دموگرافیک و پرسشنامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۱۹۹۱)، نگرانی از تصویر بدنی لیتتون و همکاران (۲۰۰۵)، رگه‌های تاریک شخصیت جوناسون و ویستر (۲۰۱۰) و کمال‌گرایی مثبت و منفی تری-شورت و همکاران (۱۹۹۵) جمع‌آوری و مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته شده است. در این پژوهش برای آزمون فرضیات و جهت مقایسه دو گروه از تحلیل واریانس تک متغیری (ANOVA) و چند متغیری (MANOVA) و از نرم افزار SPSS نسخه شماره ۱۸ جهت تجزیه و تحلیل استفاده شده است.

نتایج: نتایج تحلیل آماری نشان دادند که بین تاب‌آوری و تصویر بدنی در دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/01$). همچنین بین رگه‌های تاریک شخصیت (ماکیاولیسم و جامعه ستیز) در ورزشکاران مرد کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا تفاوت معناداری مشاهده نشد ($P > 0/01$). اما در متغیر شخصیت خودشیفته در دو گروه تفاوت معنادار بود ($P < 0/01$). با توجه به نتایج فوق می‌توان نتیجه گرفت ورزشکاران مرد کمال‌گرا نمرات بیشتری را در متغیر شخصیت خودشیفته کسب کرده‌اند و ترس از تصویر بدنی بیشتری را نسبت به گروه غیر کمال‌گرا نشان می‌دهند.

نتیجه‌گیری: ورزش بیان‌کننده‌ی رشد صحیح و طبیعی روانی افراد است و سبب می‌شود که افراد ورزشکار از محوریت فرد گرایی و جامعه ستیزی خارج شوند.

کلمات کلیدی: رگه‌های تاریک شخصیت، تصویر بدنی، تاب‌آوری، ورزشکاران مرد کمال‌گرا، غیر کمال‌گرا.

پی‌نوشت: این مطالعه فاقد تضاد منافع می‌باشد.

دانیال علیزاده^۱

طاهره حمزه پور حقیقی^{۲*}

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران.

^۲ استادیار، گروه روانشناسی، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: dr.hamzehpoor@liau.ac.ir

مقدمه

ورزش به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای جوامع مدرن صنعتی می باشد که بخش اعظمی از جمعیت هر کشوری به اشکال گوناگون با آن سر و کار دارند. و به طور کلی در تمام دوران زندگی از اهمیت زیادی برخوردار بوده است و موجب می شود، افراد مکان مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت خود داشته و در تامین سلامت جسمی و روانی آنان تاثیر بسیار زیادی دارد. بسیاری از آثار نامطلوب محیط اجتماعی، اقتصادی، وضع خانوادگی، وراثت و نظایر آن با استفاده از ورزش می تواند کاهش یابد و یا حتی به طور کلی از میان برود (۱). به دلیل نقش منحصر به فرد ورزش در جامعه و افزایش به رسمیت شناختن توانایی ورزش در شناسایی و بررسی مسائل اجتماعی، بین مسئولیت اجتماعی و ورزش تعامل و رابطه ای تنگاتنگ به وجود آمده است (۲). مسئولیت اجتماعی در حال تبدیل شدن به یک حیطه مهم راهبردی برای نهادهای ورزشی است؛ از اینرو، سازمانها و مدیران ورزشی باید نسبت به توسعه مسئولیت اجتماعی و اهمیت راهبردی آن در ورزش، همانند مدیران تجاری در دیگر صنایع آگاهی و شناخت داشته باشند (۳). وجود خیل مشتاقان ورزش به مسابقات ورزشی، هواداران متعصب و پرو پا قرص تیم های ورزشی و هواداران تندرستی و سلامتی که بی وقفه خواهان خدمات مناسب، سریع و متنوع ورزشی می باشند باعث شده که ورزش به عنوان یک صنعت پر طرفدار و پر درآمد شناخته شود. برخی از نظریه پردازان معتقدند ابعاد کمال گرایی به طور متفاوت ادراک و تفسیر می شود، در نتیجه پاسخدهی فردی پیشرفت شخصی را تحت تاثیر قرار می دهد. اسلید و اونز (۱۹۹۸) مطابق با الگو هماچک^۲ (۱۹۹۸) دو بعد مثبت و منفی کمال گرایی را معرفی می کند. به اعتقاد آن ها کمال گرایی مثبت به شناخت ها و رفتارها اشاره دارد که در راستای رسیدن به اهداف سطح بالا و پیامدهای مطلوب ایجاد شده و با تقویت مثبت و میل به پیشرفت تحریک می شود (۴). در

مقابل، کمال گرایی منفی را شناخت و رفتارهای معرفی می کند که در راستای دستیابی اهداف سطح بالا و گریز از پیامدهای منفی به وجود آمده و با تقویت منفی و ترس از شکست تحریک می شود. در تعریف دیگری کمال گرایی به عنوان یک منش شخصیتی چند بعدی است که شامل تلاش برای بی عیب و نقص بودن همراه با ارزیابی سخت بحرانی است. (۵) در اتفاق نظر اخیر دو بعد مرتبه بالاتر از کمال گرایی یعنی نگرانی های کمال گرایانه و تلاش های کمال گرایانه باید متمایز شود (۶). نگرانی کمال گرایانه به عنوان پیگیری دقیق استانداردهای اعمال شده توسط دیگران، ارزیابی منفی درک شده از دیگران، اختلاف بین انتظارات فرد و عملکردش تعریف می شود. در مقابل تلاش های کمال گرایانه به عنوان پیگیری اهداف و استانداردهای خودخواسته همراه با انتقاد شدید فرد از خودش تعریف می شود (۸). یکی از متغیرهایی که در تحقیقات روانشناسی سلامت و بهداشت روانی و روانشناسی ورزشی توجه ویژه ای به آن شده تاب آوری است. تاب آوری یک پدیده چند بعدی است که شامل مجموعه ای از رفتارها و نگرش های مطلوب است که توانایی سازگاری با روش های مقابله با حوادث تنش زا حاد و مزمن در زندگی را دارد. فرایند تاب آوری زمانی ایجاد می شود که فرد در موقعیت دشوار و سختی قرار می گیرد و برای رهایی از آن حداکثر تلاش را برای بهره گیری از عوامل حمایتی (فردی و محیطی) در درون و بیرون خود که به صورت بالقوه وجود دارد به کار گیرد (۹). بعضی محققین تاب آوری را یک فرآیند، توانایی، یا پیامد سازگاری موفقیت آمیز علی رقم شرایط تهدید کننده تعریف نموده اند. در واقع تاب آوری سازگاری مثبت در واکنش به شرایط ناگوار است. تاب آوری عاملی است که باعث انعطاف پذیری و مقابله مؤثر با موقعیت و عوامل استرس زا می شود. تاب آوری صرف مقاومت منفعل در برابر آسیب ها یا شرایط تهدید کننده نیست (۱۰). فعال و سازنده محیط پیرامون خود می باشد.

2. Hemachek

1. Solid & Ones

تاب‌آوری قابلیت فرد در برقراری تعادل زیستی-روانی-معنوی در مقابل شرایط مخاطره آمیز است. افراد خود تاب آور دارای رفتارهای مشارکت کننده می‌باشند (۱۱)؛ از نظر عاطفی آرام هستند و توانایی تغییر شرایط استرس زا را دارند (۱۲). امروزه قدرت تصویر بدن در زندگی یک فرد قابل توجه است، تصویر بدن یا این که چگونه خودمان را می‌بینیم و این که معتقدیم دیگران چگونه ما را می‌بینند، بخش مهمی از زندگی ما شده است. درک بدن فرد ممکن است نسبت به بستری که در آن عملکرد دارد تغییر کند. ورزشکاران نخبه گزارش دادند که هم از نظر ورزشی و هم از نظر بدنی یک تصویر از بدن خود دارند بنابراین، تصویر بدن می‌تواند در چارچوب ورزش یا زندگی روزمره اندازه گیری شود. در مدل نظری که توسط پتری و گرین لیف ارائه شده است، نارضایتی بدن در نتیجه درونی شدن فشارهای خاص اجتماعی و ورزشی تلقی می‌شود و می‌تواند تعدیل کننده اختلالات خوردن در بین ورزشکاران باشد. این الگوی اجتماعی-فرهنگی با نظریه عینیت سازگار است (۱۳). از طرفی دیگر نگرانی درباره تصویر بدن خود به سرعت در سراسر جهان در حال رشد است. به نظر می‌رسد رضایت از تصویر بدن در بین جوانان مستلزم رضایت از ۵ عامل بدنی باشد. ۱- تناسب اندام ۲- زیبایی ظاهری ۳- سلامت بدنی ۴- پاکیزگی، بهداشت و زیبایی پوست و مو ۵- توانایی کنترل وزن. نارضایتی از این تصویر بدنی پیامدهایی چون اضطراب، افسردگی، انزوای اجتماعی، تضعیف خودپنداره و عزت نفس را به دنبال خواهد داشت. باقری شیخا نگفشه، ابوالقاسمی و کافی (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان پیش بینی استحکام روانی بر اساس رگه‌های تاریک شخصیت و بهزیستی روان شناختی در دانشجویان ورزشکار به این نتیجه رسیدند که رابطه استحکام روانی دانشجویان ورزشکار با خودشیفتگی، پذیرش خود، هدفمندی در زندگی، رشد شخصی، تسلط بر محیط، ارتباط مثبت با دیگران و استقلال،

مثبت و معنادار است (۱۴). از سویی دیگر، همبستگی منفی و معناداری نیز بین رفتار ضداجتماعی و ماکیاولیسم با استحکام روانی دانشجویان ورزشکار به دست آمد همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مشخص کرد رگه‌های تاریک شخصیت و بهزیستی روان شناختی ۶۲ درصد از استحکام روانی را پیش بینی می‌کنند. احمد (۲۰۲۲) در تاثیر کرونا بر کاهش تاب‌آوری روانی و تمایل تماشاگران به ورزشگاه‌ها خبر داده که ویروس کرونا مشکلات زیادی را برای باشگاه‌ها به وجود آورده است. در پیامد شیوع ویروس کرونا، انجام فعالیت‌های ورزشی در محیط‌های ورزشی، سلامتی تماشاگران و تاب‌آوری افراد جامعه را با مخاطراتی روبه رو ساخته است (۱۵). همچنین تیمپکا و همکاران^۴ (۲۰۲۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بین شخصیت و نوع رشته ورزشی رابطه قوی وجود دارد. نتایج پژوهش‌ها در چند دهه گذشته نشان می‌دهد که عده زیادی از افراد جامعه به خصوص جمعیت مونث در پی تغییر در تصویر بدنی خود هستند. رگه‌های تاریک شخصیت^۵ یک گروه خاص از شخصیت افراد است که در سطوح بالینی قرار دارد و متشکل از صفات ماکیاولیسم^۶، خودشیفته^۷، رفتار ضد اجتماعی^۸ است (۱۷). اگرچه این سه ویژگی شخصیت به یکدیگر وابسته هستند اما هریک از آن‌ها یک مجموعه مجزا از ساختار تاریک شخصیت را نشان می‌دهند (۱۷، ۱۶، ۱۵). با وجود اینکه ماکیاولیسم، خودشیفته، رفتار ضد اجتماعی صفات متمایزی هستند اما در دو ویژگی استعمار کردن (۱۸) و عدم همدلی با دیگران، مشترک هستند (۱۹). افراد دارای صفات ماکیاولیسم، خودشیفته، رفتار ضد اجتماعی رفتارهای عاطفی بسیار سطحی دارند که نشان دهنده یک هسته شخصیت بدخیم در آن‌ها است (۱۶). صفات تاریک شخصیت مطلوبیت اجتماعی کمی را هم در بر داشته است (۱۸، ۱۹)، افراد خودشیفته خلاقیت زیادی در کارها نشان می‌دهند (۲۰)، جامعه ستیزها دارای تفکر واگرای نیرومندی

4. Machiavellianism
5. Narcissism
6. Psychopathy

3. Ahmad
4. Timpeka
3. The Dark Trait Of Personality

البته نباید عجولانه قضاوت کرد و نتیجه گرفت که اختلال تصویر بدنی در ایران در بین افراد ورزشکار شایع است بلکه احتمال دارد مردان به دلیل عوامل فرهنگی و عوامل دیگر، بیماری خود را گزارش نمی‌کنند. نتایج این تحقیق می‌تواند برای وزارتخانه‌های ورزش، کلینیک‌های مشاوره، سازمان آموزش و پرورش و مسئولانی که به نوعی با ورزشکاران با این افراد سر و کار دارند، مفید باشد. از این رو سوالی که در این پژوهش مطرح است، آیا بین رگه‌های تاریک شخصیت، تصویر بدنی و تاب‌آوری در مردان ورزشکار مرد کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا تفاوت وجود دارد؟

روش کار

روش پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای بود و جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه ورزشکاران مرد کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا در سال ۱۳۹۹ بودند. در این پژوهش تعداد ۱۵۰ مرد ورزشکار کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه نگرانی از تصویر بدنی (BICI) (۱۲۹۷): تصویر بدنی، تصور، نگرش و دیدگاهی است که فرد در باره ظاهر خود دارد به طوری که این تصویر برداشت در صورت منفی یا مثبت بودن می‌تواند بر جنبه‌های گوناگون زندگی فرد و همچنین رفتار وی در مکان‌های مختلف تاثیرگذار باشد این پرسشنامه توسط لیتلتون و همکاران در سال ۲۰۰۵ جهت ارزیابی میزان نگرانی افراد پیرامون شکل ظاهری خود ساخته شد. این پرسشنامه از نوع مداد کاغذی و خود گزارشی بوده و مشتمل بر ۱۹ عبارت است. بر این اساس این آزمودنی‌ها باید به یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرتی پاسخ دهند که طیف پاسخ‌ها بین هرگز تا همیشه است. نمره گذاری تمامی سوالات به صورت مستقیم است، بنابراین نمره مربوط به هر گزینه در تمامی سوالات بر

هستند (۲۱) و ماکیاولیسم‌ها نیز دارای مهارت‌های اجتماعی خوبی هستند و خیلی زود با محیط سازگار می‌شوند (۲۲). ماکیاولیسم و رفتار ضد اجتماعی نیز با سلامت جسمانی و روانشناختی در ارتباط هستند (۱۸). با توجه به ارتباط صفات تاریک شخصیت با سلامت عمومی افراد این احتمال وجود دارد که رابطه مشابهی میان صفات تاریک شخصیت و فعالیت بدنی وجود داشته باشد، به عنوان مثال خودشیفتگی با فعالیت بدنی همبستگی مثبت و ماکیاولیسم و رفتار ضد اجتماعی با فعالیت بدنی رابطه منفی دارند (۲۱). رگه‌های تاریک شخصیت و استحکام روانی به روش‌های گوناگونی برای دستیابی به اهداف و موفقیت‌های فرد در شرایط رقابتی، با توجه به ارتباط آن‌ها با اعتماد به نفس، خودباوری و توانایی‌های فردی، همبستگی دارند. **فیست**^۹ (۱۹۹۳) در مطالعه خود نشان داد گرایش‌های خودشیفتگی زمانی که همراه با مهارت و ویژگی‌های دیگر باشد، می‌تواند در بسیاری از زمینه‌ها کارآمد و سازگار باشد. از طرف دیگر، بین صفت ماکیاولیسمی و میزان درآمد افراد همبستگی مثبتی بدست آمد که بیانگر نقش مهم در دستیابی افراد به موقعیت‌های بالاتر می‌باشد. افرادی که نمره بالاتری را در صفت جامعه‌ستیزی کسب می‌کنند، احساس اضطراب کمتری را تجربه می‌کنند (۲۳). در این راستا تحقیقات نشان می‌دهد که صفات تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفته، رفتار ضد اجتماعی) با استحکام روانی ارتباط مثبت و ماکیاولیسم و خودشیفتگی با فعالیت بدنی متوسط و شدید همبستگی مثبتی دارند (۲۴). بنابراین افرادی که دارای درجات بالایی از صفات تاریک شخصیت هستند، از نظر ذهنی و انگیزشی بویسه استحکام روانی در سطوح بالایی قرار می‌گیرند تا به سمت فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای بروند. بنابراین استحکام روانی توضیحی برای رابطه‌ی صفات تاریک شخصیت و فعالیت بدنی است و می‌تواند نقش میانجی را داشته باشد (۲۴).

این اساس است: (هرگز = ۱، به ندرت = ۲، گاهی اوقات = ۳، غالباً = ۴، همیشه = ۵) نمره ای که هر آزمودنی می‌تواند در این مقیاس کسب کند بین ۱۹ و ۹۵ خواهد بود. ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه حاضر ۹۳ درصد بود که بیانگر ضریب اعتبار بالای این پرسشنامه می‌باشد.

مقیاس رگه‌های تاریک شخصیت: مقیاس شخصیت تاریک ابزاری ۱۲ ماده‌ای است که توسط جوناسون و ویستر (۲۰۱۰) طراحی شده است. این مقیاس شامل سه خرده مقیاس ماکیاولیستی، رفتار ضد اجتماعی و خودشیفتگی است و بر اساس یک مقیاس سه درجه‌ای از ۱ (اصلاً مرا توصیف نمی‌کند) تا ۳ (کاملاً مرا توصیف می‌کند) نمره گذاری می‌شود. آن‌ها در مطالعه خود ساختار عاملی و همچنین اعتبار و روایی این مقیاس را تأیید کردند. اعتبار نسخه فارسی این پرسشنامه به روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) برای خرده مقیاس ماکیاولیستی، رفتار ضد اجتماعی، خودشیفتگی و نمره کل به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۴۰، ۰/۶۸ و ۰/۸۱ گزارش شده است. همچنین ساختار سه عاملی این مقیاس تأیید شده است (قمرانی و همکاران، ۱۳۹۴) در پژوهش عقلی و همکاران (۱۳۹۷) ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس ماکیاولیستی، رفتار ضد اجتماعی، خودشیفتگی و نمره کل به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۷۲، ۰/۶۳ و ۰/۷۹ بود.

مقیاس تاب‌آوری کونور و دیویدسون: این پرسشنامه را دیویدسون و کونور با مرور منابع پژوهشی ۱۹۹۱-۱۹۷۹ حوزه تاب‌آوری تهیه کردند. بررسی ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس در شش گروه، جمعیت عمومی، مراجعه‌کنندگان به بخش‌های مراقبت‌های اولیه و دو گروه از بیماران استرس پس از سانحه انجام شده است. در این پرسشنامه، ۲۵ عبارت وجود دارد و هر عبارت بر اساس یک مقیاس لیکرت بین صفر (کاملاً نادرست) و پنج (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود. بنابراین حداکثر نمره در این پرسشنامه ۱۰۰ است. (۱۰۰=۲۵×۴) و نمره هر آزمودنی برابر مجموع نمرات یا کل

ارزش‌های به دست آمده از هر یک از سؤالات است و میزان تاب‌آوری هر پاسخگو برابر با نمره خام (نمره به دست آمده از هر یک از سؤالات است و میزان تاب‌آوری هر پاسخگو برابر با نمره خام (نمره به دست آمده) تقسیم بر ۱۰۰، ضرب در ۱۰۰. برای محاسبه پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب پایایی برابر ۰/۸۹ بود و روایی به شیوه تحلیل عاملی برابر ۰/۸۷ بوده است. همچنین ضریب پایایی حاصل از این روش بازآزمایی در یک فاصله ۴ هفته‌ای، ۰/۸۷ بوده است. اعتباریابی به شیوه تحلیل عاملی برابر ۰/۸۷ است.

پایایی ایرانی این مقیاس در ایران توسط محمدی (۱۳۸۴) هنجاریابی شد و برای تعیین پایایی مقیاس، از روش آلفای کرونباخ بهره گرفت و ضریب پایایی ۰/۸۹ گزارش کرد. اعتبار خارجی: نمرات مقیاس تاب‌آوری کونور و دیویدسون با نمرات مقیاس سرسخنی کویاسا همبستگی مثبت و معناداری و با مقیاس آسیب‌پذیری نسبت به استرس شیهان همبستگی منفی معناداری داشت که این نتایج حاکی از اعتبار همزمان این مقیاس است.

پرسشنامه کمال‌گرایی مثبت و منفی: این پرسشنامه توسط تری-شورت و همکاران (۱۹۹۵) طراحی گردید و دارای ۴۰ عبارت است که ۲۰ ماده آن کمال‌گرایی مثبت و ۲۰ ماده دیگر کمال‌گرایی منفی را می‌سنجد. هر عبارت بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم = ۱ تا کاملاً مخالفم = ۵) نمره گذاری می‌شود، کمال‌گرایی آزمودنی‌ها را از نمره یک تا پنج در هر دو زمینه مثبت و منفی می‌سنجد. حداقل نمره آزمودنی در هر یک از مقیاس‌های آزمون ۲۰ و حداکثر ۱۰۰ خواهد بود.

در یک نمونه ۲۱۲ نفری از دانشجویان به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۷ برای کل آزمودنی‌ها؛ ۰/۹۱ و ۰/۸۸ برای دانشجویان دختر ۰/۸۹ و ۰/۸۶ برای دانشجویان پسر گزارش نمودند که نشانه همسانی درونی بالای این مقیاس بود. ضرایب همبستگی بین نمره‌های ۹۰ نفر از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله چهار هفته برای کل آزمودنی ۰/۸۶ برای آزمودنی‌های دختر ۰/۸۴ و

برای آزمودنیهای پسر ۰/۸۷ محاسبه شد که نشانه پایایی بازآزمایی رضایت بخش مقیاس است. بشارت (۱۳۸۵) همبستگی نمره‌های آزمون‌ها را برحسب آزمون مجدد به فاصله چهار هفته ای برای ۲۱۲ آزمودنی (۰/۸۶) ذکر کرد که نشانه اعتبار مناسب مقیاس می‌باشد (۲۵).

اعتبار مقیاس کمال گرایی مثبت و منفی از طریق محاسبه ضریب همبستگی بین زیر مقیاس‌های این آزمون با زیر مقیاس‌های پرسشنامه سلامت عمومی (گلدبرگ ۱۹۷۲ به نقل از بشارت، ۱۳۸۴) و مقیاس عزت نفس کوپر اسمیت (کوپر اسمیت، ۱۹۶۷ به نقل از بشارت، ۱۳۸۴) و با روش تحلیل مولفه‌های اصلی آزمون بررسی شد. ضرایب همبستگی بین

زیر مقیاس‌های کمال گرایی مثبت و منفی به ترتیب با نشانه‌های بدنی ۰/۳۲- و ۰/۳۳، با اضطراب و بی‌خوابی ۰/۴۱- و ۰/۳۹، با اختلال در کارکرد اجتماعی ۰/۵۴- و ۰/۵۷، با افسردگی ۰/۵۸- و ۰/۶۳، و با نمره کل پرسشنامه سلامت عمومی ۰/۴۶- و ۰/۴۸ محاسبه شد. ضرایب همبستگی بین زیر مقیاس کمال گرایی مثبت و منفی به ترتیب با عزت نفس ۰/۴۴ و ۰/۵۲- به دست آمد.

نتایج

جدول ۱. یافته‌های توصیفی بدست آمده از متغیر تاب‌آوری روانی، تصویر بدنی و رگه‌های تاریک شخصیت

متغیر	گروه	میانگین	انحراف استاندارد
تاب‌آوری روانی	افراد کمال‌گرا	۶۹/۳۸	۱۰/۹۸
	افراد غیر کمال‌گرا	۷۱/۶۴	۱۰/۶۵
تصویر بدنی	افراد کمال‌گرا	۴۱/۹۰	۱۱/۲۵
	افراد غیر کمال‌گرا	۴۱/۵۷	۱۰/۶۳
ماکیاولیستی	افراد کمال‌گرا	۹/۵۲	۴/۲۵
	افراد غیر کمال‌گرا	۱۱/۱۴	۵/۱۳
رفتار ضد اجتماعی	افراد کمال‌گرا	۱۱/۵۲	۵/۲۱
	افراد غیر کمال‌گرا	۱۰/۸۶	۴/۸۶
خودشیفتگی	افراد کمال‌گرا	۱۸/۸۲	۸/۱۴
	افراد غیر کمال‌گرا	۱۷/۶۸	۷/۹۴
نمره کل	افراد کمال‌گرا	۳۴/۶۵	۱۰/۱۲
	افراد غیر کمال‌گرا	۲۷/۲۳	۷/۱۹

یافته‌های جدول ۱- نشان می‌دهد که میانگین متغیرهای تاب‌آوری روانی تصویر بدنی و رگه‌های تاریک شخصیت در بین گروه‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد.

جدول ۲. نتایج آزمون تحلیل واریانس تک متغیری (آنوا) جهت مقایسه تصویر بدنی در دو گروه

متغیر وابسته	SS	Df	MS	F	P	ضریب اتا	توان آماری
گروه	۶۶۹/۹۲	۱	۶۶۹/۹۲	۵/۰۱	۰/۰۲۷	۰/۱۰۱	۰/۸۳۴
خطا	۱۹۷۶۷/۰۶	۱۴۸	۱۳۳/۵۶				

همانطور که در جدول شماره ۲ دیده می‌شود مولفه تصویر بدنی مورد مقایسه قرار گرفته است. F بدست آمده نشان می‌دهد که میانگین نمرات گروه‌ها در تصویر بدنی معنادار می‌باشد ($P < 0/01$).

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل واریانس تک متغیری (مانوا) جهت مقایسه تاب‌آوری روانی در دو گروه

متغیر وابسته	SS	Df	MS	F	P	ضریب اتا	توان آماری
گروه	۱۷۶۱/۳۰	۱	۱۷۶۱/۳۰	۱۳/۸۹	۰/۰۰۰	۰/۰۵۹	۰/۵۹۲
خطا	۱۸۷۶۷/۴۶	۱۴۸	۱۲۶/۸۰				

همانطور که در جدول شماره ۳ دیده می‌شود مولفه تاب‌آوری روانی مورد مقایسه قرار گرفته است. F بدست آمده نشان می‌دهد که میانگین نمرات گروه‌ها در مولفه تاب‌آوری روانی معنادار می‌باشد ($P < 0/05$).

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) جهت مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت و مولفه‌های آن در دو گروه

متغیر وابسته	SS	Df	MS	F	P	ضریب اتا	توان آماری
ماکیاولیسم	۴۶۳/۰۴۴	۱	۴۶۳/۰۴۴	۱/۸۸۶	۰/۱۴۳	۰/۱۲۲	۰/۸۳۷
خودشیفته	۴/۵۱۳	۱	۴/۵۱۳	۴/۴۵۹	۰/۰۰۰	۰/۲۱۳	۰/۲۱۳
جامعه ستیز	۵/۲۴۳	۱	۵/۲۴۳	۱/۴۱۲	۰/۲۳۱	۰/۰۲۶	۰/۳۲۱
نمره کل	۷/۱۴۵	۱	۷/۱۴۵	۴/۲۶۹	۰/۰۰۰	۰/۲۵۴	۰/۴۳۱
خطا	۲/۴۳۱	۱۴۸	۴/۵۴۷				
خودشیفته	۲/۱۹۰	۱۴۸	۳/۳۹۰				
جامعه ستیز	۱/۲۷۶	۱۴۸	۳/۲۹۸				
نمره کل	۴/۱۷۵	۱۴۸	۴/۲۷۶				

همانطور که در جدول شماره ۴-۱۴ دیده می‌شود مولفه‌های ماکیاولیسم، خودشیفته و جامعه ستیز در دو گروه مورد مقایسه قرار گرفته است. F بدست آمده نشان می‌دهد که میانگین نمرات گروه‌ها در مولفه‌های ماکیاولیسم ($f=1/886$) و جامعه ستیز ($f=1/412$) معنادار نمی‌باشد ($P > 0/01$). اما بین متغیر خودشیفته در دو گروه تفاوت معنادار است ($F=4/459$).

بحث و نتیجه گیری

همانطور که گفته شد، مطالعه حاضر با هدف مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، تصویر بدنی و تاب‌آوری در ورزشکاران مرد کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا انجام شد، در تبیین نتیجه فوق باید گفت که شرکت در فعالیت‌های ورزشی علاوه بر اینکه

یک ابزار ارزشمند برای سلامت جسمانی است رابطه نزدیکی با سلامت روانی و افزایش تاب‌آوری روانی و بویژه پیشگیری از بروز ناهنجاری‌های روانی دارد. از آنجا که ورزش کردن باعث تخلیه هیجانات و نشاط شادابی خاصی می‌گردد و می‌تواند بعنوان عاملی در جهت کاهش اختلافات روانی مورد استفاده واقع شود. همچنین ابعاد کمال‌گیری و تصویر بدنی را با توجه به نوع ورزش هم باید تبیین کرد، در ورزش‌های برخوردی، ورزشکار برای سازمان دهی عملکرد و اجرای مهارت‌های ورزشی در محیط رقابتی محدودیت زمانی دارد. همچنین از آنجا که تاب‌آوری روانی نیز یک فرایند سازگاری موفقیت آمیز است، فرد ورزشکار باید در ورزش‌های برخوردی خود را با شرایط و قواعد بیشتری سازگار کند و برای کسب موفقیت و جلوگیری از خطا که

و ظاهر اندام خود رضایت چندانی را گزارش نمی‌دهند. همین موضوع علت اصلی اختلاف نمره بین این دو گروه می‌باشد. پیشنهاد شده است که عوامل افزایش عزت نفس به دنبال انجام تمرینات بدنی می‌تواند سبب افزایش آمادگی بدنی، مشاوره برآورد اهداف و در نتیجه احساس بهتری از وضعیت بدنی و افزایش حس لیاقت، بهبود رفتارهای سلامتی چون تغذیه و خواب مناسب و مواجه شدن با تجارب اجتماعی در پی فعالیت با سایر افراد باشد (۲۶). این عوامل به نوبه خود می‌تواند احساس رضایتمندی فرد را نسبت به خویشتن بهبود بخشد. در مورد تصویر بدنی در افراد کمال‌گرا باید گفت که دیدگاه‌های اجتماعی و انتظار از مردان داشتن تناسب اندام و باریک اندامی است که تظاهر و نمود این توقع در جوامع مختلف دارای شدت‌های متفاوتی است. در مورد رابطه تصویر بدنی با ترکیب بدنی باید گفت که نوع نگرش افراد بزرگسال نسبت به بدن خود بازتابی از اندام‌های بدنی و نوع تیپ بدنی آنهاست. بدین معنی که هر چقدر درصد چربی بدن فرد کمتر باشد و فرد در شمار افراد لاغر قرار بگیرد، به همان اندازه از تصویر بدنی بهتری برخوردار خواهد بود. از آنجا که ورزشکاران کمال‌گرا بر تحقیق بخشیدن به معیارهای سرسختانه خود تلاش زیادی می‌کنند در مواجهه با مشکلات و رخدادهای استرس‌زا انعطاف بهتری به خرج می‌دهند. به نظر می‌رسد این شرایط نوعی خودتنظیمی و خودمدیریتی در ورزشکاران کمال‌گرا به وجود می‌آورد که باعث افزایش نمره آن‌ها در مقیاس تاب‌آوری می‌شود.

همچنین نتایج تحلیل نشان می‌دهد که ورزشکارانی که اهداف واقع‌گرایانه‌ای برای خویش وضع نمی‌کنند، از راهبردهای کارآمد به منظور دست‌یابی به اهداف خود استفاده نمی‌کنند و در صورت لزوم راهبردهای مورد استفاده را اصلاح و یا تغییر نمی‌دهند و سعی در استفاده بهینه از منابع در دسترس و انتخاب محیط‌هایی ندارند که یادگیری را افزایش دهد، این افراد برای تمام موقعیت‌های زندگی خود برنامه ریزی نمی‌کنند، در نتیجه در تنظیم شناختی عواطف

منجر به کاهش امتیاز می‌شود، از راهبردهای مختلف مقابله‌ای، همچون خودتنظیمی و خودمدیریتی استفاده کند (۱۴، ۱۸، ۱۹). نتایج این پژوهش نشان داد که ورزشکاران در مولفه‌های رگه‌های ماکیاولیسم و جامعه ستیزی تفاوت معناداری ندارند. به نظر می‌رسد که توجه و شناخت که در پردازش هیجانات نقشی اساسی دارند، در افراد جامعه ستیز مختل می‌باشد. افراد جامعه ستیز به علت توجه انتخابی نابهنجار و عدم بازداری پردازش اطلاعات ناهمخوان، در ارزیابی درست و تعدیل رفتار مشکل دارند، همچنین ورزشکارانی که در ویژگی شخصیتی سایکوپات نمره بالایی دارند، بیشترین نگرانی شخصیت سه‌گانه تاریک را به خود معطوف می‌کنند. آنها سطح پایینی از همدلی را در کنار سطوح بالایی از امتناع و هیجان نابهنجار نشان می‌دهند. در خصوص نقش شخصیت ماکیاولیسم در افراد ورزشکار باید گفت که آنان به دنبال برنامه ریزی درازمدت راهبردی بوده و تا حدودی منافع شخصی ورزشی خود را دنبال می‌کنند. که این مساله در افراد ورزشکار کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا حاضر در این پژوهش دیده نمی‌شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد، ورزشکاران مرد کمال‌گرا به نوبه خود احساس رضایت کمتری نسبت به هم‌تایان غیر کمال‌گرا خود دارند. فشار اجتماع و ژورنال‌های ورزشی و مد بر روی برخی از ورزشکاران سبب بالا رفتن نمرات کمال‌گرایی آنها شده و اکثر این افراد با وجود داشتن اندام ایده‌آل از راهبردهای ناکارآمد برای رسیدن به اهداف ورزشی خود استفاده می‌کنند. راهبردهای ناکارآمد را می‌توان در تمرینات بدنسازی افراطی و واریسی بیش از حد اندام‌ها و مصرف مکمل و دارو جهت تنظیم چربی موضعی و عضلانی شدن اندام‌ها خلاصه کرد. فوتبالیست‌ها و بسکتبالیست‌ها از این راهکارها جهت تقویت عضلات پا و دست خود استفاده می‌کنند. ورزشکاران غیر کمال‌گرا رضایت بیشتری از اندام‌های خود دارند. علت این امر وجود نگرش مثبت نسبت به بدن خود است که در گروه کمال‌گرا به صورت منفی است. کمال‌گراها حتی با وجود پیشرفت در کیفیت ورزش

خود دچار مشکل هستند و تاب‌آوری پایینی را هم در زندگی خود تجربه می‌کنند.

در نهایت باید گفت ورزش به عنوان مجموعه ای از رفتارهای نظام دار مستلزم شادی، صمیمیت، جنب و جوش، هیجان خواهی و خصوصاً جمع‌گرایی در مقابل اضطراب و افسردگی و جمع‌ستیزی در افراد را فراهم می‌کند. در فعالیت‌های ورزشی موقعیت‌هایی به وجود می‌آیند، که زمینه ساز رشد در ویژگی‌های شخصیتی ورزشکاران کمال‌گرا و غیر کمال‌گرا می‌شود. یکی از مهمترین بسترها حمایت گسترده عاطفی و اجتماعی از سایر اقشار جامعه می‌باشد. با این تفاسیر ورزشکاران به ندرت قصد آزار رساندن که در مقیاس‌های ماکیاولیسم و جامعه ستیز گنجانده شده است را دارند، زیرا خصیصه اصلی هر گروهی از ورزشکاران صمیمیت و جمع‌گرایی است. با توجه به نتایج بدست آمده و تلاش‌های افراطی افراد کمال‌گرا و وضع معیارهای فوق سخت گیرانه این افراد نمره بالاتری از گروه هم‌تا خود در مقیاس خود شیفتگی به دست می‌آورند. افراد کمال‌گرا با تلاش فراوان به نتایج مطلوبی می‌رسند هر چند که هر پله‌ای از پیشرفت برای آنها رضایت بخش نیست و این مورد را بسیار خاص و فوق العاده ارزیابی می‌کنند و اعتقاد دارند برای رسیدن به اهداف بالاتر باید بیشتر از بقیه تلاش کرد و خود را برای این رقابت بسیار تحسین می‌کنند. همین موضوع علتی مهم برای بالا بودن نمرات خودشیفتگی در گروه کمال‌گرا می‌باشد. یکی از محدودیت‌های این تحقیق نگرانی آزمودنی‌ها از ارزیابی بود. با وجود تمام اعتماد سازی که قبل از پاسخ‌گویی به

پرسشنامه‌ها صورت گرفت، باز هم به ویژه در مورد پرسشنامه رگه‌های تاریک شخصیت، افراد نگران از ارزیابی خود بودند و سعی می‌کردند خود را بهتر از آن چیزی که هستند جلوه دهند. عدم کنترل مصرف دارو، تغذیه مناسب و میزان خواب در آزمودنی‌ها ممکن است در نتایج این پژوهش اثر گذاشته باشد. افراد حاضر در این پژوهش ورزشکاران مرد با دامنه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال بودند و تعمیم نتایج به گروه‌های سنی دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. با توجه به اهمیت مؤلفه‌های روانشناختی در ورزش حرفه‌ای پیشنهاد می‌گردد، مطالعات گسترده تری در رابطه با اثرات مؤلفه‌های روانی بر عملکرد و خلق ورزشکاران و سنجش تفاوت میان چند گروه از آن‌ها صورت پذیرد.

تقدیر و تشکر

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول در واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران می‌باشد و دارای کد اخلاق به شناسه IR.IAU.RASHT.REC.1399.063 از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت می‌باشد. در پایان از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را داریم.

تعارض در منافع

نویسندگان اظهار می‌دارند هیچ گونه تعارض منافی در مورد این مقاله وجود ندارد.

منابع

1. Hansen And Gautheir. M. Psychological Difficulties Amongst Plastic Surgery Ex-Patients Following Surgery To The Face. A Surgry. Br J Plastic Surg: 2022;53[5]: 388-92.
2. Walterz. M. Body Image Assessment. In: Cash TF, Editors .Body Images, Development, Clinical Psychology Review, 2021;18, 1-22.
3. Fillizer & Fishan.B. Saving Face: Asian American Women And The Politics Of Cosmetic -Surgery” Paper Presented At The Annual Meeting Of The American Sociological Association, Surg; 2022;27: 9-44.
4. Hamachek D. E. Psychodynamics Of Normal And Neurotic Perfectionism. Psychology, 1987;15, 27-33.
5. -Frost, R. O., Heimberg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J. I., & Neubauer, A. L. A Comparison Of Two Measures Of Perfectionism. Personality And Individual Differences, 1993;14, 119-126.
6. -Stober ,T. Changes in ego defenses with recovery from depression , *Journal of Nervous and Mental Disease* , 2014;180 , 634 – 638 .

7. Blondell, S. J., Hammersley-Mather, R., & Veerman, J. L. Does physical activity prevent cognitive decline and dementia? A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *BMC Public Health*, 2014;14, 510.
8. Booth, F. W., Roberts, C. K., & Laye, M. J. Lack of exercise is a major cause of chronic diseases. *Comprehensive Physiology*, 2012;2(2), 1143-1211.
9. Tafti Naseri, Nagin; Pure, Shahla; Askari, Ali. The role of sports and personality traits in the psycho-social development of students. *Iranian Psychologist Quarterly*, 2008;5 (17), 62-53. (in Persian)
10. Cook, C., Crust, L., Littlewood, M., Nesti, M., & Allen-Collinson, J. What it takes: perceptions of mental toughness and its development in an English Premier League Soccer Academy. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 2014;6, 329-347.
11. Nicholls, A. R., Madigan, D. J., Backhouse, S. H., & Levy, A. R. Personality traits and performance enhancing drugs: The Dark Triad and doping attitudes among competitive athletes. *Personality and Individual Differences*, 2017;112, 113-116.
12. Timpeka. N. Globalization And Social Exclusion In Cities: Framing The Debate With Lessons From Africa And Asia”,Lse Development Studies Institute,Working Paper No, 2022; 20- 27.
13. Nicholls, A. R., Polman, R. C., Levy, A. R., & Backhouse, S. H. Mental toughness, optimism, pessimism, and coping among athletes. *Personality and individual differences*, 2008;44(5), 1182-1192.
14. Bagheri Sheikhangfesh, Farzin, Abolghasemi, Abbas, and Kafi Masouleh, Seyedmoussi. Comparison of dark streaks of personality, cognitive decision-making and mental strength in natural, supplemental and steroid bodybuilders. *Sports Psychology Studies*, 2021;8(29), 19-38. (in Persian)
15. Ahmad.V. Do Mental Health And Self- Concept Associate With Rhinoplasty Requests? *J Plast Reconstr Aesthet Surg*; 2022;61(9):1100-3.
16. Papageorgiou, K. A., Wong, B., & Clough, P. J. Beyond good and evil: Exploring the mediating role of mental toughness on the Dark Triad of personality traits. *Personality and Individual Differences*, 2017;119, 19-23.
17. Probert, A., & Leberman, S The value of the dark side: an insight into the risks and benefits of engaging in health-compromising practices from the perspective of competitive bodybuilders. *European sport management quarterly*, 2009;9(4), 353-373.
18. Jonason, Peter K. and Phillip Kavanagh. “The Dark Side of Love: Love Styles and the Dark Triad.” *Personality and Individual Differences*,2010; 49:606-10.
19. US Department of Health and Human Services. *Physical Activity Guidelines Advisory Committee. Physical Activity Guidelines Advisory Committee Report*, Washington, DC: 2008, 683.
20. - Sung,R. Psychological Characteristics Of Successful And Nonsuccessful Big Ten Wrestlers. *Journal Of Sport Psychology*,2019;3,69-1.
21. Jalili, Ali and Hosseini, Maryam. Comparison of psychological resilience in terms of self-efficacy in student athletes and non-athletes. *The scientific-research quarterly of Tabriz University of Psychology*, third year,2021;12: 114-146 (in Persian)
22. Saham, Ali Talebi Joybari, Masoud, Resilience and self-efficacy relationship with sports motivation in elite rowing girls in Iran. *Zahedan Medical Research Journal*, 2016;14(1), 76-81. (in Persian)
23. Cooke, David J. and Christine Michie. “Refining the Construct of Psychopath: Towards a Hierarchical Model.” *Psychological Assessment*, 2001;13:171-88.
24. Sabouri, S., Gerber, M., Bahmani, D. S., Lemola, S., Clough, P. J., Kalak, N., Brand, S. Examining dark triad traits in relation to mental toughness and physical activity in young adults. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 2016;12, 229-235.
25. Alizadeh, Lily; Hosseini, Fatemeh Sadat; Mohammadzadeh, Hassan. The relationship between narcissism and body perception in male bodybuilders. *Journal of sports management and movement behavior*, 2014;11 (21), 75-82. (in Persian)
26. David, A.S. *The Self Monitoring In Neuroscience And Psychiatry*. Cambridge, UK: *Cambridge University Press*.2017;8:54-63

Original Article

Comparing The Dark traits Of Personality, Body Image And Resilience In Perfectionist And Non-Perfectionist Male Athletes

Received: 04/04/2022 - Accepted: 06/07/2022

Danial Alizadeh ¹
Tahereh HamzehPoor Haghighi ^{* 2}

¹ M.A, Clinical Psychology, Department of Psychology, Lahajan Branch, Islamic Azad University, Lahajan, Iran.
² Assistant Professor, Department of Psychology, Lahajan Branch, Islamic Azad University, Lahajan, Iran.

Email: dr.hamzehpoor@liau.ac.ir

Abstract

Introduction: The present study was conducted with the aim of comparing the dark traits of personality, body image and resilience in perfectionist and non-perfectionist male athletes in Rasht city. The present descriptive research method is causal-comparative. The statistical population of the present study was all perfectionist and non-perfectionist male athletes in 2018-2019.

Materials and Methods: In this research, the number of 150 perfectionist and non-perfectionist male athletes from football, basketball, athletics, bodybuilding and other professional sports were selected by available sampling method, the information was based on demographic questions and endurance Connor-Davidson Resilience Scale (1991), body image concern, Littleton et al. (2005), Jonason and Webster's (2010) dark personality traits, and Terry-Short et al.'s positive and negative perfectionism (1995) have been collected and analyzed. In this research, to test hypotheses and to compare two groups, univariate ANOVA and multivariate ANOVA and SPSS version 18 software were used for analysis.

Results: The results of statistical analysis showed that there is a significant difference between resilience and body image in two groups ($P < 0.01$). Also, no significant difference was observed between the dark traits of personality (Machiavellianism and antisocial) in perfectionist and non-perfectionist male athletes ($P < 0.01$). there was a significant difference in the variable of narcissistic personality in the two groups ($P < 0.01$).

Conclusion: According to the above results, it can be concluded that perfectionist male athletes have obtained more scores in the variable of narcissistic personality and show more fear of body image than the non-perfectionist group. Sports express the correct and natural psychological development of people and cause athletes to move away from the focus of individualism and anti-socialism.

Key words: dark personality traits, body image, resilience, male perfectionist, non-perfectionist athletes.

Acknowledgement: There is no conflict of interest